

KONAKLAMA VE YİYECEK-İÇECEK İŞLETMELERİ MUHASEBE ÇALIŞANLARININ YETERLİLİKLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK GÖRGÜL BİR ARAŐTIRMA

AN EMPIRICAL STUDY ACCOMMODATION AND FOOD- BEVERAGE BUSINESSES ON DETERMINING THE PROFICIENCIES OF ACCOUNTING STAFF

Yrd. Doç. Dr. Murat KARAHAN

Gaziantep Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
İşletme Bölümü
karahan@gantep.edu.tr

Öğr. Gör. Metin SÜRME

Gaziantep Üniversitesi
Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu
Seyahat-Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü
surmemetin@gmail.com

Öğr. Gör. Meryem GÜL

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Düziçi Meslek Yüksekokulu
Yönetim ve Organizasyon Bölümü
meryemgul@osmaniye.edu.tr

Öz

Gerçekleştirilen bu araştırmanın temel amacı, konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterlilik düzeyinin belirlenmesi olarak belirlenmiştir. Bu amacı gerçekleştirmek üzere Antalya ve Gaziantep illerinde faaliyet gösteren 116 konaklama ve yiyecek- içecek işletmeleri yöneticilerinden kolayda örnekleme yöntemi ile veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının tam olarak yeterli olmadığı görülmüştür. Gerçekleştirilen bu araştırmada, "raporlama ve analiz yeterliliği, teorik bilgi yeterliliği ve turizm muhasebesi yeterliliği" olmak üzere 3 faktör olduğu görülmüştür. Bu üç faktörün ortalamalarına bakıldığında; turizm muhasebesi yeterliliğinin en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Konaklama İşletmeleri, Yiyecek-İçecek İşletmeleri, Muhasebe, Yeterlilik.

Abstract

The aim of this research carried out, accommodation and food and beverage business is defined as the determination of the adequacy of the level of the accounting staff. For this purpose the data was collected by Antalya and Gaziantep sampling over 116 people in the tourism business operating in the province to perform. As a result of the accommodation and food and beverage enterprises accounting staff has been shown to were not fully adequate. In this research conducted, it is seen that there are 3 factors, namely "reporting and analysis proficiency, theoretical knowledge proficiency and tourism accounting proficiency". When we look at the average of these three factors; Tourism accounting proficiency has the highest average.

Keywords: Accommodation Businesses, Food and Beverage Businesses, Accounting, proficiency

1. GİRİŞ

Konaklama ve yiyecek içecek işletmelerinin temel kuruluş amacı kar elde etmektir. Muhasebe departmanı da bu kârın nasıl elde edildiğini ve bu süreçte işletmenin kaynak ve varlık yapısının nasıl elde edildiğini açıklamaktadır. Bununla birlikte Konaklama ve yiyecek içecek işletmeleri muhasebe departmanının “Nakit ödemelerin yapılması, muhasebe kayıtlarının düzenlenmesi, çek-senet düzenleme ve takibi, banka hesaplarının kontrolü, adisyon kontrolleri, günlük nakit akış tablosu, tahsilatların yapılması, aylık faaliyet raporları, fatura düzenlenmesi, ödenmezlerin kontrolü, kiracı alacaklarının takibi, döviz ve kredi kartı işlemleri, bütçe hazırlanması” gibi temel işlevleri bulunmaktadır (Kozak, 2012).

Muhasebe kayıtları, konaklama ve yiyecek içecek işletmeleri yöneticilerine işletme hakkında genel bir bakış açısı kazandırmaktadır. Bununla birlikte işletme yöneticileri yönetsel kararları vermeden önce muhasebe kayıtlarından yararlanmaktadır. Çünkü muhasebe kayıtları objektif ve güvenilir ilkelere dayanmaktadır. Dolayısıyla böyle bilgi ile donatılmış işletmelerin geleceklere hakkında uygun finansal ve stratejik kararları alması daha kolay olacaktır (McManus, 2013: 142). Bu sebeple konaklama ve yiyecek-içecek işletmelerinde çalışan muhasebe çalışanların yeterliliğı önem taşımaktadır. Aksi bir durumda sistem amaca uygun hizmet edemeyecektir. Başka bir ifade ile muhasebe sistemini yeterli eğitim almamış çalışanlarla yürütmek durumunda kalan işletmeler bilgi sağlamada büyük sorunlarla karşılaşabilirler. Bununla beraber Parker (2002), öğrencilerin gelecekteki iş taleplerini karşılayabilmek için üniversitede verilen muhasebe eğitiminin yeterliliğı konusunda endişe duymaktadır. Benzer bir araştırmada Jackson ve Chapman (2012), muhasebe mezunlarının, hızla gelişen ekonomik, teknolojik ve sosyal çevreye değer katmak için gerekli yeterliliklerle donatılmış olması gerektiğinin altını çizmektedir. Tüm bu sebepler göz önüne alındığında konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterliliğinin araştırılmasının önemi kolayca görülmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilen bu araştırmada, konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterlilik düzeyleri ortaya konmuştur.

Bu alışma dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm giriş bölümüdür. Bu bölümde konaklama ve yiyecek içecek işletmeleri ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölümde literatürdeki çalışmalardan bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde araştırmanın amacı, kapsamı yöntemi açıklanmıştır. Dördüncü bölümde; kullanılan analiz yöntemleri ve araştırma sonuçlarına yer verilmiştir. Son olarak da çalışmadan elde edilen bulgular ve öneriler sonuç bölümünde ele alınmıştır.

2.LİTERATÜR TARAMASI

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte muhasebe meslek mensuplarının da gelişmelere uyum sağlaması gerekmektedir (Biyar, 2012: 107). Başka bir ifade ile muhasebe uygulamaları, muhasebe kuramına ilişkin mantığın oluşturulması ve geliştirilmesi için zorunludur (Yıldız ve Durak, 2011: 37). Bununla birlikte muhasebe uygulamaları ile muhasebe eğitimi arasında eskiden beri süre gelen “muhasebe açığı” giderek artmaktadır. Başka bir ifade ile gelişen teknoloji, muhasebe mesleğı üyelerine yeni görev ve sorumluluklar yüklemektedir (Kozak, 2012: 169). Söz konusu bu muhasebe açığının kapatılabilmesi için öncelikle muhasebe ders programlarının değiştirilmesi, öğrencilerin değişmelere ayak uydurabilmesi ve bunları anlamalarını sağlayacak fırsatların tanınması gerekmektedir (Gençtürk ve arıkcı, 2008: 211).

İşletmelerin muhasebe çalışanlarından en önemli beklentileri raporlama ve analiz yeterliliğidir (Barth, 2008; Sunder, 2010; Dalğar vd., 2011; Hatunoğlu vd., 2013; Karakaya Demirkutlu, 2014; Özsözgün alışkan, 2014). Özsözgün alışkan (2014)’a göre geleneksel raporlama sistemi yalnızca ticari faaliyetlerin finansal sonuçlarıyla ilgilidir. Ancak yaşanan gelişmelerle birlikte işletmelerin, ticari faaliyetlerin bir bütün olarak ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerini gösteren yeni bir raporlama sistemine gereksinimi duyduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla bu yeni gereklilik, muhasebe çalışanlarının raporlama sistemi oluştururken yeni sorumluluklar üstlenmesi gerektiğini belirtmektedir.

Konaklama ve yiyecek-içecek işletmelerinde emek yoğun özelliğinden dolayı muhasebe çalışanlarının turizm muhasebesi yeterliliğine sahip olmasını gerekli kılmaktadır. Bu yüzden konaklama ve yiyecek-içecek işletmelerinin muhasebe işlemlerini en iyi şekilde yerine getirebilecek,

hizmet sektöründe önem arz eden muhasebe verilerini en iyi şekilde yorumlayarak stratejik kararlar verebilecek nitelikli personellerin yetiştirilmesi önem taşımaktadır.

Teorik bilgi yeterliliği, teknik ve idari süreçlerden geçen muhasebe pratiklerinin rasyonelleşmesine ve meşruluğunun anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Buna göre Demir (2012), muhasebe alanında teorik ve uygulamalı bilgi ve becerilerin kazandırılmasının muhasebe eğitiminin temel amacı olduğunu belirtmektedir. Başka bir ifade ile muhasebe eğitiminin amacına ulaşabilmesi için, öğrencinin muhasebe teorisi ile ilgili bilgilerin yanı sıra uygulamaya yönelik bilgilerle de sürekli güncellenmesi gerekmektedir.

Konuya ilişkin literatür incelendiğinde muhasebe eğitiminin şirketlerin beklentilerini tam olarak karşılamadığı sonucu ortaya konmuştur (Yardım, 2009; Kutluk, vd., 2012; Hatunoğlu ve Kılılı, 2014; Yücenurşen, 2016). Söz konusu bu çalışmaların ana hatları ise aşağıda gösterilmektedir.

- Kutluk vd. (2012), muhasebe eğitiminin şirketlerin beklentilerini karşılamadığı sonucunu tespit etmişlerdir. Yardım (2009), ise ortaöğretim düzeyinde verilen muhasebe eğitiminden öğrencilerin ve işverenlerin memnuniyetlerinin belirlenmesi amacıyla bir araştırma gerçekleştirmiş ve bu araştırma sonucunda muhasebe öğrencilerinin muhasebe dışı envanter işlemlerini, muhasebe içi envanter işlemlerini ve işletme maliyet kayıtları konularında yetersiz oldukları ortaya konmuştur.
- Ünal (2013), bankacıların muhasebe eğitiminden beklentileri tespit etmeye yönelik bir araştırma gerçekleştirmiş ve bu araştırma sonucunda muhasebe derslerinin yeterli olmadığı sonucunu ortaya koymuşlardır.
- Altın (2009), Türkiye’de verilen genel muhasebe ve şirketler muhasebesi eğitiminin Aksaray’daki işletme beklentilerini karşılamakla birlikte, maliyet muhasebesi, yönetim muhasebesi, muhasebe denetimi, mali tablolar analizi, bilgisayarlı muhasebe, enflasyon muhasebesi, uluslararası muhasebe ve Türk vergi sistemi gibi derslerin verilme düzeylerinin işletme beklentilerini karşılamamakta olduğu sonucunu tespit etmişlerdir.
- Duman vd. (2013), işletmelerin muhasebe eğitiminden beklentileri ve memnuniyet düzeyleri üzerinde bir araştırma gerçekleştirmiş ve bu araştırma sonucunda işletmelerin muhasebe eğitiminden beklentilerinin tam olarak karşılanamadığı sonucu ortaya konmuştur.
- Ünal ve Doğanay (2009) ise, muhasebe grubu dersleri; müfredat içerisinde ağırlığı yeterli olmakla birlikte kurumların ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılayamamakta olduğunu belirtmişlerdir. Benzer bir araştırmada Yürekli ve Gönen (2015), muhasebe eğitiminin, meslek mensuplarının ihtiyaç duyduğu ara eleman ihtiyacını karşılamaktan uzak olduğunu belirtmişlerdir.
- Penafort ve Ahmed (1997) ise, Malezya’da 500 muhasebe mesleğine ilişkin iş ilanını incelemiş ve bu araştırma sonucunda akademik yeterlilik, bilgisayar okuryazarlığının yanı sıra çalışma deneyimi, liderlik, motivasyon, yenilikçilik becerileri, güçlü olmak gibi ek niteliklere sahip özelliklere sahip olmaları gerektiği ortaya konmuştur.
- Yücenurşen vd., (2016)’nin gerçekleştirdiği araştırma ise tüm bu araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir. Buna göre Yücenurşen vd., (2016) Türkiye’de yapılmış muhasebe eğitimi ve kalite kapsamında süreli yayınları incelemiş ve araştırma sonucunda Türkiye’de verilen muhasebe eğitiminin beklentileri karşılamadığı sonucunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte muhasebe eğitiminde kalitenin artırılması gerektiğinin altını çizmektedir.
- İlgili literatürde üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminin işletmelerin beklentilerini tam olarak karşılamadığı görölmüştür. Bu durum ise doğal olarak işletmelerin karlılığını ve verimliliğini olumsuz yönde etkilemektedir.

Literatürde, konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterliliklerini araştıran sınırlı araştırmanın olduğu görölmüştür. Bu kapsamda gerçekleştirilen bu araştırmada konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterlilik düzeyleri üzerine

odaklanılmıştır. Dolayısıyla gerçekleştirilen araştırmanın bu yönüyle ilgili literatüre konu eksikliğinin giderilmesi açısından katkı sunması düşünülmektedir.

3.MATERYAL VE YÖNTEM

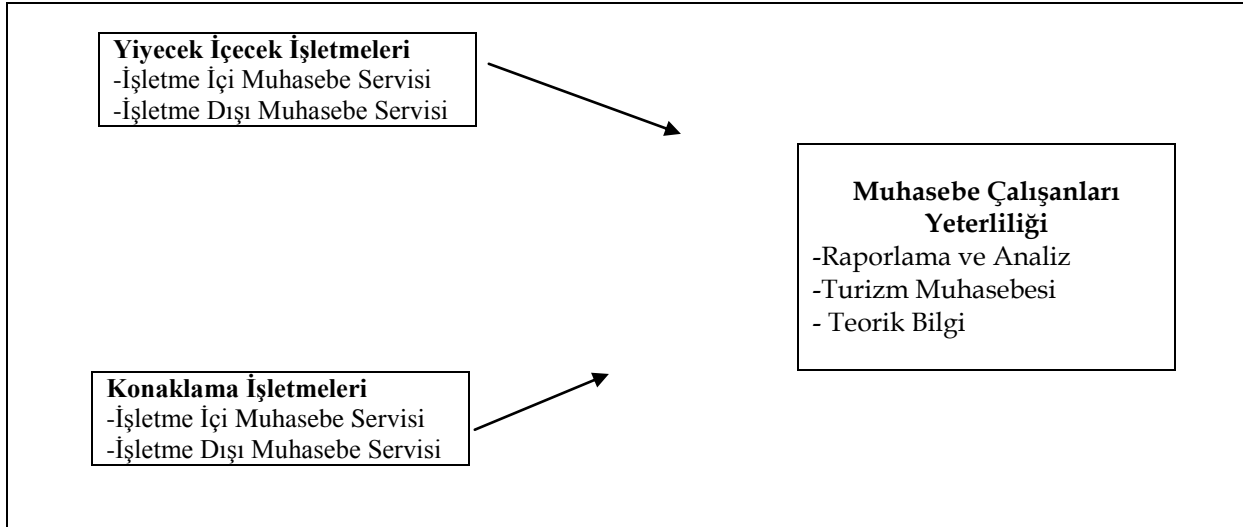
Konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterlilik düzeyinin belirlenmesi amacıyla kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen ve Gaziantep ve Antalya illerinde faaliyet gösteren işletme yöneticilerine anket uygulanmıştır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Buna göre ilk bölümde, işletmelerinin özelliklerini belirlemeye ilişkin sorulara yer verilmiştir. Bu sorular; işletmenin hukuki yapısı, hangi sektörde faaliyet gösterdiği, muhasebe kayıtlarını nerede tuttuğu, hizmet içi eğitime sahip olup olmadığı ve muhasebe departmanında kaç kişinin çalıştığı ile ilgili sorulara yer verilmiştir. Anketin ikinci bölümünde ise konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterlilik düzeyini ölçmek amacıyla Uyar ve Yelgen (2012) tarafından geliştirilen ölçek ve sorulardan faydalanılmıştır. Bu sorular 5'li Liket tipidir. Çalışma kapsamında toplanan veriler kolayda örnekleme yöntemi ile tespit edilen toplam 116 yöneticiden elde edilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli ve Hipotezleri

Konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterlilik düzeyi ilişkisi teorik olarak modellenmiştir. Őekil 1'de araştırmanın teorik modeli gösterilmektedir.

Őekil 1: Araştırmanın Teorik Modeli

Araştırmada konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterlilik düzeyinin belirlenmesi ile ilgili geliştirilen hipotezler řu Şekilde sıralanmıştır:

H₁: Konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının raporlama ve analiz yeterliliği farklılık göstermektedir.

H₂: Konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının turizm muhasebesi yeterliliği farklılık göstermektedir.

H₃: Konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının teorik bilgi yeterliliği farklılık göstermektedir.

H₄: Muhasebe kayıtlarının tutulduğu yere göre muhasebe çalışanlarının raporlama ve analiz yeterliliği farklılık göstermektedir.

H₅: Muhasebe kayıtlarının tutulduğu yere göre muhasebe çalışanlarının turizm muhasebesi yeterliliği farklılık göstermektedir.

H₆: Muhasebe kayıtlarının tutulduğu yere göre muhasebe çalışanlarının teorik bilgi yeterliliği farklılık göstermektedir.

4. ARAşTIRMANIN BULGULARI

Bu bölümde araştırmanın amacı kapsamında elde edilen bulguların analizi yer almaktadır. Araştırmanın bulgular kısmı 3 başlıkta gösterilmektedir. Buna göre ilk kısımda araştırmaya katılan turizm işletmelerine ilişkin tanıtıcı bilgiler, ikinci bölümde yapılan faktör analizine ilişkin bulgular, nc bölümde ise konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterlilik düzeyinin belirlenmesine yönelik bulgular gösterilmiştir.

4.1. Araştırmaya Katılan Konaklama ve Yiyecek-içecek işletmelerine İlişkin Tanıtıcı Bilgiler

Araştırmaya katılan turizm işletmelerinin; hangi sektörde faaliyette bulunduğu, muhasebe kayıtlarının nerede tutulduğu, muhasebe eğitiminde hizmet içi eğitime sahip olup olmadığı ve muhasebe departmanında kaç kişi çalıştığı konularındaki özelliklerini belirlemeye yönelik 4 adet soru yöneltilmiş ve frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Tanımlayıcı İstatistikler

İşletmenin Hukuki Yapısı	Frekans (n)	Yüzde (%)
Tek kişi işletmesi	76	65,5
Adi şirket	10	8,6
Limitet şirket	20	17,2
Anonim şirket	10	8,6
Muhasebe Departmanında alışan Kişi Sayısı	Frekans (n)	Yüzde (%)
0-3 kişi	99	85,3
4-7 kişi	17	14,7
İşletmenin faaliyette bulunduğu sektör	Frekans (n)	Yüzde (%)
Konaklama	51	44,0
Yiyecek-içecek	65	56,0
Muhasebe Kayıtlarının Tutulduğu Yer	Frekans (n)	Yüzde (%)
İşletme içi muhasebe servisinde	48	41,4
İşletme dışı muhasebe servisinde	68	58,6
Muhasebe Eğitiminde Hizmet İçi Eğitime Sahip Olma Durumu	Frekans (n)	Yüzde (%)
Evet	33	28,4
Hayır	83	71,6

Tablo 3’e göre işletmelerin %44’ konaklama, %56’sı ise yiyecek-içecek sektöründe faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte işletmelerin % 41,4’ muhasebe kayıtlarını işletme içi muhasebe servisinde, %58,6’sının ise işletme dışı muhasebe servisinde tutmaktadır. Diğer taraftan işletmelerin %28,4’ muhasebe eğitiminde hizmet içi eğitime sahip ve %71,6’sının ise muhasebe eğitiminde hizmet içi eğitime sahip olmadığı grlmştir.

4.2. Faktör Analizi

Araştırma hipotezlerini test etmeden önce farklı kavramları ölçmek için kullanılan sorular üzerinde açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi yapılmazdan önce, verilerin faktör analizine uygunluğunu görmek amacıyla Barlett küresellik testi yapılmış ve KMO değerleri hesap edilmiştir. Sonuçta Barlett testi anlamlı çıkmış (Ki-Kare=956,466 sd=190, p=0,000) ve KMO değerleri ise 0,793 olarak hesaplanmıştır. Sorular arasında beşinci ve onuncu sorunun binişik madde olduğu

görlümüş ve faktör analizinden bu soru çıkarılmıştır. Bu sonuçlar verilerin faktör analizi için uygun olduğunu ortaya koymuştur. Bunun üzerine faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz yöntemi olarak Temel Bileşenler Analizi yöntemi kullanılmış ve faktör sayısını belirlemede ise hesaplanan özdeğerin 1’den büyük olması kriteri kullanılmıştır. Analiz sonucunda veriler 3 faktöre yüklenmiştir. Faktörler tarafından açıklanan toplam varyansın ise %50,070 olduğu gözlemlenmiştir. Bu da analiz sonucu oluşan faktörlerin verileri yeterince temsil ettiğini göstermektedir. Değişkenlerin faktörlere yüklenmeleri Tablo 4’te gösterilmiştir. Yorumlamada kolaylık olması amacıyla faktör yüklemeleri Varimax yöntemi ile döndürölmüş ve faktör yüklenmesi 0,40’ın altında olan faktör yüklenmeleri gösterilmemiştir.

Faktörlere yüklenen soru gruplarının güvenirliliklerini ölçmek için her soru grubu üzerinde Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Hesaplanan alfa değerleri Tablo 2’de gösterilmiştir. Güvenirlilik değerleri yeterli bulunan soru gruplarının, daha sonraki analizlerde kullanılmak üzere ortalamaları alınmış ve yeni değerkenler oluşturulmuştur. Oluşturulan değerkenler *Raporlama ve analiz yeterliliği* (1), *Teorik bilgi yeterliliği* (2), *Turizm muhasebesi yeterliliği* (3), olarak adlandırılmıştır. Değerkenlere ait tanımlayıcı istatistikler Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 2. Faktör Yüklenmeleri ve Cronbach’s Alfa Değerleri

Faktörler	1	2	3
RAY1	0,752		
RAY2	0,726		
RAY3	0,695		
RAY4	0,683		
RAY5	0,670		
RAY6	0,656		
RAY7	0,652		
RAY8	0,624		
RAY9	0,622		
RAY10	0,485		
TMY1		0,756	
TMY2		0,754	
TMY3		0,655	
TMY4		0,622	
TMY5		0,488	
TMY6		0,473	
TBY1			0,771
TBY2			0,722
TBY3			0,663
Cronbach’s Alfa	0,874	0,735	0,750

Tablo 3. Faktör İstatistikleri

Faktörler	Ortalama	Std. Sapma
Raporlama ve Analiz Yeterliliği (RAY)	2,98	,88
Turizm Muhasebesi Yeterliliği (TMY)	3,43	,81
Teorik Bilgi Yeterliliği (TBY)	3,27	,02

Konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterlilikleri açısından bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla bağımsız değerkenler t testleri yapılmıştır. Test sonuçları Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Konaklama Ve Yiyecek-İçecek İşletmeleri Muhasebe Çalışanlarının Yeterliliklerinin Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Bağımsız Değişkenler	n	Ortalama	t	df	p
Raporlama ve Analiz Yeterliliği (RAY)	Konaklama	51	3,00	0,224	114	0,823
	Yiyecek-İçecek	65	2,96			
Turizm Muhasebesi Yeterliliği (TMY)	Konaklama	51	3,32	-1,279	114	0,204
	Yiyecek-İçecek	65	3,52			
Teorik Bilgi Yeterliliği (TBY)	Konaklama	51	3,31	0,403	114	0,688
	Yiyecek-İçecek	65	3,23			

Yapılan analizler sonucunda konaklama ve yiyecek-İçecek işletmeleri muhasebe çalışanları arasında “raporlama ve analiz yeterliliği, turizm muhasebesi yeterliliği ve teorik bilgi yeterliliği” açısından anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Bu bilgiler doğrultusunda H_1 , H_2 ve H_3 hipotezi reddedilmiştir.

Tablo 5: Muhasebe Kayıtları Tutulduğu Yere Göre Muhasebe Çalışanlarının Yeterliliklerinin Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Bağımsız Değişkenler	n	Ort.	t	df	p
Raporlama ve Analiz Yeterliliği (RAY)	İşletme içinde, muhasebe servisinde	48	2,92	-0,527	114	0,599
	İşletme dışında, serbest muhasebeci mali müşavirin bürosunda	68	3,01			
Turizm Muhasebesi Yeterliliği (TMY)	İşletme içinde, muhasebe servisinde	48	3,37	-0,710	114	0,479
	İşletme dışında, serbest muhasebeci mali müşavirin bürosunda	68	3,48			
Teorik Bilgi Yeterliliği (TBY)	İşletme içinde, muhasebe servisinde	48	3,15	-1,032	114	0,304
	İşletme dışında, serbest muhasebeci mali müşavirin bürosunda	68	3,35			

Yapılan analizler sonucunda muhasebe kayıtlarının tutulduğu yere göre muhasebe çalışanlarının yeterlilikleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Bu bilgiler doğrultusunda H_3 ve H_4 hipotezi reddedilmiştir.

3. SONUÇ

Muhasebe, işletme içi ve işletme dışındaki paydaşlara güvenilir ve objektif bilgileri sunmakla yükümlüdür. Bu bakımdan muhasebe departmanı çalışanlarının yeterliliği büyük bir önem taşımaktadır. Gelişen teknoloji ile birlikte işletmeler muhasebe meslek mensuplarının teknik olarak yetkin olmalarının yanı sıra başka niteliklere de sahip olmalarını beklemektedir. Gerek Türkiye’de gerekse de diğer ülkelerde bu durumun işletme ve ekonomi üzerindeki etkileri göz önüne alındığında, konu ile ilgili daha fazla araştırmalar yapılmasının önemi kolayca anlaşılmaktadır. Ancak özellikle Türkiye de, konaklama ve yiyecek-İçecek işletmeleri muhasebe çalışanları üzerinde yeterli çalışma yapılmadığı görülmektedir. Bu açığı gidermeye katkıda bulunmak üzere gerçekleştirilen bu araştırmada konaklama ve yiyecek-İçecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterlilik düzeyleri üzerine odaklanılmıştır. Bu araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıda detaylı olarak gösterilmiştir.

Gerçekleştirilen bu araştırmada, “raporlama ve analiz yeterliliği, teorik bilgi yeterliliği ve turizm muhasebesi yeterliliği” olmak üzere 3 faktör olduğu görülmüştür. Bu üç faktörün ortalamalarına bakıldığında; turizm muhasebesi yeterliliğinin ($\bar{x}=3,43\pm 0,81$) en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür (Bkz. Tablo 5). Buna göre konaklama ve yiyecek-İçecek işletmelerinde muhasebe çalışanlarının kendi alanlarına daha fazla hâkim olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırma sonuçlarında dikkat çeken bir diğer bulgu ise teorik bilgi yeterliliğinin ($\bar{x}=3,27\pm 0,02$) daha düşük bir ortalamaya sahip olmasıdır. (Bkz. Tablo 5). Son yıllarda yaşanan değişimler dikkate alındığında muhasebe uygulamalarında teorik bilginin yanı sıra yazılım programlarının kullanmasını gerekli kılmaktadır. Bu noktada muhasebe çalışanlarının teoriyi daha fazla benimseyip uygulamaları önerilmektedir. Diğer taraftan raporlama ve analiz yeterliliğinin ($\bar{x}=2,98\pm 0,88$) şeklinde en düşük ortalamaya sahip olduğu grlmüştür (Bkz. Tablo 5).

Araştırma sonuçlarından dikkat çeken diğer bir önemli bulgu, konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanları arasında “raporlama ve analiz yeterliliği, teorik bilgi yeterliliği ve turizm muhasebesi yeterliliği” açısından anlamlı bir farklılığın olmamasıdır (Bkz. Tablo 6). Bu noktada konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının raporlama ve analiz yeterliliği, teorik bilgi yeterliliği ve turizm muhasebesi yeterliliği düzeylerinin aynı olduğunu söylemek mümkündür. Bu durum konaklama ve yiyecek-içecek işletmelerinin muhasebe yapısının benzer olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

ÖNERİLER

Konaklama işletmeleri muhasebe kayıtlarını oluştururken, diğer departmanlarla ortak otel otomasyon sistemlerini kullanmakta ve bu noktada muhasebecilerin bu sistemlere hâkim olamamasından dolayı sorun yaşadığı düşünülmektedir. Dolayısıyla konaklama işletmeleri muhasebe çalışanlarının bu otomasyon sistemlerini aktif bir şekilde kullanabilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte konaklama işletmeleri bilindiği üzere aynı zamanda yiyecek-içecek hizmeti de sunmaktadır. Dolayısıyla bu işlemlerin hepsinin bir arada olması muhasebe işlemlerini daha da karmaşık hale getirmektedir. Bu noktada konaklama işletmeleri muhasebe çalışanlarının yiyecek-içecek işletmelerine kıyasla daha etkin olmasını gerekli kılmaktadır.

Muhasebe alışanlarının yeterliliğini artırabilecek önemli hususlardan biri de teorik bilgiler ışığında uygulamaya yönelik muhasebe eğitim süreçlerinin artırılmasına önem verilmelidir. Bununla beraber muhasebe meslek mensupları, mesleki yeterliliklerini artırmak için mali mevzuat süreçlerini de sürekli takip etmelidir.

Gerçekleştirilen bu araştırma sonucunda konaklama ve yiyecek-içecek işletmeleri muhasebe çalışanlarının yeterlilik düzeylerinin bir anlamda fotoğrafı çekilmiştir. Elde edilen sonuçların genel bir eğilim olup olmadığı konuyla ilgili yapılacak diğer çalışma sonuçlarına bakılarak değerlendirilmelidir. Dolayısıyla, daha farklı katılımcılar ile çalışmanın tekrar edilmesi halinde farklı sonuçlar elde edilebilir. Bununla birlikte gelecekte yapılacak çalışmalarda araştırmacılar modele yeni değerkenler ekleyerek muhasebe çalışanlarının yeterliliğini daha iyi açıklayacak bir model geliştirebilirler.

KAYNAKÇA

- ALTIN, M. (2009). Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Düzeyinin llmesi ve Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Niğe: Niğe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BARTH, M. E. (2008). “Global financialreporting: Implicationsfor US academics”, The Accounting Review, 83(5): 1159-1179.
- BİYAN, zgr (2012). “Muhasebe Meslek Mensuplarına Yönelik Bir alışma: Meslek Mensuplarının Demografik Durumları, Mesleki Sorunları ve Değerlendirmesi”, Sosyo Ekonomi Dergisi, S. 2012-1: 105-134.
- DALĖAR, H., ÇELİK, İ. ve MORTAŐ, M. (2011). “Muhasebe ğrenimi Gören ğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16,(1): 217-230.
- DEMİR, B. (2012). “Muhasebeye Yön Veren Gelişmeler ve Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Eğitimine Yansımaları”, Eğitim ve ğretim Araştırmaları Dergisi, 1(4): 109-120.

- GENÇTÜRK, M., DEMİR, Y. ve ÇARIKÇI, Ö. (2008). “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe-Finans Eğitime Bakış Açıları ve Farkındalıkları Üzerine Bir Uygulama”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(1): 209-228.
- HATUNOĞLU, Z., UÇAKTÜRK, M. ve KILLI, M. (2013). “Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nın Bilinirlik Düzeyi Üzerine Kahramanmaraş'ta Bir Alan alışması”, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(1): 51-62.
- JACKSON, D. ve CHAPMAN, E. (2012). “Empirically Derived Competency Profiles for Australian Business Graduates and Their Implications for Industry and Business Schools”, The International Journal of Management Education, 10(2): 112-128.
- KARAKAYA DEMİRKUTLU, F. (2014). “İşletme Lisans Öğrencilerinin Türkiye Muhasebe/Finansal Raporlama Standartları Hakkındaki İlgi Düzeyleri, Beklentileri Ve Farkındalıkları: Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği”, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(2): 156-174.
- KILLI, Z. ve HATUNOĞLU, M. (2014). “Hastane İşletmelerinin İstihdam Ettikleri Muhasebe Elemanlarında Aradıkları Nitelikler ve Muhasebe Eğitiminden Beklentileri: Kahramanmaraş, Gaziantep ve Osmaniye İllerinde Bir Alan alışması”, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1): 228-241.
- KOZAK, M. A. (Ed.). (2012). Otel İşletmeciliği, Ankara: Detay Yayıncılık.
- KUTLUK, F. A., DÖNMEZ, A., UTKU, B. D. ve ERDOĞAN, M. (2012). “Expectation of Accounting Professionals from Accounting Education: An Antalya Research”, Procedia-Socialand Behavioral Sciences, S. 62: 418-423.
- MCMANUS, L. (2013). “Customer Accounting and Marketing Performance Measures in the Hotel Industry: Evidence From Australia”, International Journal of Hospitality Management, S. 33: 140- 152.
- ÖZSÖZGÜN ALIşKAN, A. (2014). “How Accounting and Accountants may Contribute in Sustainability?”, Social Responsibility Journal, 10(2): 246-267.
- SUNDER, S. (2010). “Adverse Effects of Uniform Written Reporting Standards on Accounting Practice, Education, and Research”. Journal of Accounting and Public Policy, 29(2): 99-114.
- PARKER, L. D. (2002). Reinventing the Management Accountant, Transcript of CIMA Address Delivered at Glasgow University, 15.
- PENAFORT, F. ve Bintiahmad, B. (1997). “Employers' Expectations on Today's Accounting Profession: A Malaysian Case-Study”, AsianReview of Accounting, 5(2): 78-97.
- UYAR, S. ve YELGEN, E. (2012). “Konaklama İşletmelerinin Muhasebe Eğitiminden Beklentileri”, Trakya University Journal of Social Science, 14(2): 327-348.
- ÜNAL, O. (2013). “Bankacılık Sektörünün Muhasebe Eğitiminden Beklentileri”, İşletme Araştırmaları Dergisi, 5(3): 210-225.
- ÜNAL, O. ve DOĞANAY, M. (2009). “Lisans Düzeyindeki Muhasebe Eğitiminin Etkinliği: Sayıştay Özelinde Ampirik Bir alışma”, Sayıştay Dergisi, S.74-75: 117-138.
- YARDIM, Ersin (2009). Ortaöğretimde Muhasebe Eğitiminin MEGEP İle Yeniden Yapılandırılması Sonrası Öğrenci Ve İşveren Memnuniyetinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILDIZ, F. ve DURAK, G. (2011). “Üniversitelerde Verilen Muhasebe Eğitiminin Kırklareli Yöresinde Faaliyet Gösteren Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Beklentilerini Karşılama Düzeyinin İncelenmesi” , Muhasebe ve Finansman Dergisi, S. 49: 37-47.

- YÜCENURŐEN, M., BEZİRCİ, M., ÖZPEYNİRCİ, R. ve PEKER, A. A. (2016). “Muhasebe eğitimi ve Kalite Boyutları: Türkiye Alan Araştırması”, International Journal of Human Sciences, 13(1): 296-308.
- YÜREKLİ, E. ve GÖNEN, S. (2015). “Muhasebe Mensuplarının Nitelikli Meslek Mensubu Yetiştirilmesine Yönelik Önlisans Programından Beklentileri”, Kafkas University. Faculty of Economics and Administrative Sciences Journal, 6(10): 301-316.